

چشم انداز

در برابر صاحبان خرد و اندیشمندان، خداوند به آنها پاسخ نیکو می‌دهد و دعاهای آنها را مستجاب می‌کند و به آنها قول می‌دهد که هر عمل خیری از آنها سر زند، خدا آن را ضایع و تباه نمی‌سازد و پاداش آن را می‌دهد و فرقی میان زن و مرد نیست و همه در مقابل لطف خدا، مثل هم و مساوی هستند.

آن گروه از مؤمنان را که خانه و کاشانه خود را رها کرده و برای حفظ دین خود، مهاجرت کرده‌اند و یا آنها را به زور از خانه‌هایشان بیرون نموده‌اند و به هر حال در راه خدا رنج و مشقت کشیده‌اند و در جنگ شرکت نموده‌اند و در راه دین کشته شده‌اند، مورد لطف و عنایت ویژه قرار می‌دهد و درباره آنها اظهار می‌دارد: کارهای بد آنها را نادیده می‌گیرم و آنها را در بهشت‌هایی وارد می‌کنم که نهرها از زیر آن جاری است و این پاداشی از جانب خداوند است و این خداست که پاداش نیکو نزد او می‌باشد.

شان نزول

از طرق شیعه روایت آمده که آیه: «فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَ أخرجوا...» درباره علی (علیه السلام) نازل شد که فواطم یعنی فاطمه بنت اسد (مادر علی (علیه السلام)) و فاطمه دختر رسول خدا (که بعدا همسرش شد) و فاطمه دختر زبیر را با خود حرکت داد و به سوی مدینه هجرت کرد و در ضجنان (کوهی نزدیک مکه) آم آیمن و چند نفر از مؤمنین ناتوان به آن جناب ملحق شدند و به اتفاق حرکت کردند، در حالی که در همه حالات، ذکر خدا می‌گفتند. به رسول خدا ملحق شدند و این آیه در حق شان نازل گردید.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۱۴۲
روایت شده که ام سلمه یکی از همسران رسول خدا خدمت پیامبر (ص) عرض کرد: **خداوند در قرآن از اجهد او هجرت مردان نام می‌برد، ولی از زنان امه‌ها نامی برده نمی‌شود، آن گاه این آیه نازل شد.** (یعنی خداوند، عمل هیچ عاملی را ضایع نمی‌کند. چه مرد باشد و چه زن)

ترجمه تفسیر جوامع الجامع، ج ۱، ص ۵۴۰
آیات مشابه
در چندین آیه، نادیده گرفتن گناهان به تقوا و ایمان و عمل صالح واپسته شده است: «وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ (تغابن/۹) وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ (طلاق/۵)»

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۳۲۷
شرط پاک شدن از گناه
تمام کسانی که در راه خدا هجرت کرده‌اند و از خانه و وطن خود بیرون رانده شده‌اند و در راه خدا آزار دیده‌اند و جهاد کردند و کشته شدند، نخستین احسانی که از طرف خداوند در حق آنان خواهد شد این است که **خداوند، قسم یاد کرده که گناهان آنها را خواهد بخشید و تحمل این شدائد و رنج‌ها را کفار**

فاستجاب لهم ربهم ائى لا اضع عمل منكم من ذكر او ائى بعضكم من بعض فالذين هاجروا و اخرجوا من ديارهم و اودوا فى سبيلى و قاتلوا و قتلوا لاکفرن عنهم سيئاتهم و ادخلتهم جنات تجري من تحتها الانهار ثوابا من عند الله و الله عتده حسن الثواب

گناهان شان قرار می‌دهد تا به کلی از گناه پاک شوند.

بهشت، جایگاه چه کسانی است؟

✓ از آیه فوق به خوبی استفاده می‌شود که نخست باید در پرتو اعمال صالح از گناهان پاک شد، سپس وارد بساط قرب پروردگار و بهشت و نعمت‌های او گردید. زیرا در آغاز می‌فرماید: لاکفرن عنهم سيئاتهم و سپس و لادخلنهم جنات ... به عبارت دیگر بهشت جای پاکان است و تا کسی پاک نشود در آن راه نخواهد یافت.

تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۲۲۳

ملاک ارزیابی انسان‌ها

✓ **میزان، عمل شخص است. نه نسب، نژاد و یا مرد بودن و زن بودن او. چرا که از دیدگاه اسلام، همگی در انسانیت برابرند و این نکته، بیان آشکاری از حق و کرامت زن است.**

ترجمه تفسیر کاشف، ج ۲، ص ۲۸۶

مصادیق هجرت

✓ ظاهرا مراد از «مهاجرین» در جمله «فَالَّذِينَ هَاجَرُوا» معنایی است عمومی که شامل مهاجرت و دوری از شرک و هم دوری از فامیل و هم دوری از گناه می‌شود ...

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۱۳۹

ماهیت پاداش‌های الهی

✓ مغفرت و بهشت، ثوابی عمومی است. ولی **آن ثوابی که در شان لطف خدا و مؤمنان است، ثواب دیگری است که فقط نزد خداست و ما از آن خبر نداریم.**

✓ پاداش‌های الهی برای مردم به طور کامل، قابل وصف نیست، همین اندازه بدانیم که از هر پاداشی بهتر است.

تفسیر نور، ج ۱، ص ۶۸۱

دو جلوه از اروپای متدمن!

✓ بسیاری از ملل پیشین حتی معتقد بودند که عبادات زن در پیشگاه خدا مقبول نیست. بسیاری از یونانی‌ها زن را یک موجود پلید و از عمل شیطان می‌دانستند، رومی‌ها و بعضی از یونانی‌ها معتقد بودند که اصولا زن دارای روح انسانی نیست و بنابراین روح انسانی منحصر در اختیار مردان است.

✓ جالب این که تا همین اواخر، علمای مسیحی در اسپانیا در این باره بحث می‌کردند که آیا زن مثل مرد، روح انسانی دارد و روح او بعد از مرگ، جاودان خواهد ماند یا نه؟ و پس از مباحثاتی به اینجا رسیدند که چون روح زن، برزخی است میان روح انسان و حیوان، جاویدان نیست به جز روح مریم (ص)!
تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۲۲۴

مقایسه نگاه به «زن» در تورات و قرآن

✓ در سفر جامعه تورات آمده: من و دلم بسیار گشتیم تا بدانم از نظر حکمت و عقل جرثومه شر یعنی جهالت و حماقت و جنون چیست و کجاست؟ دیدم از مرگ بدتر و

تلخ‌تر، «زن» است که خودش دام و قلبش طناب دام است و دست‌هایش قید و زنجیر است تا آنجا که می‌گوید من در میان هزار نفر مرد یک انسان پیدا می‌کنم، اما میان هزار نفر زن یک انسان پیدا نمی‌کنم.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۱۴۰

نگاه اسلام به جایگاه «زن»

✓ اگر در پاره‌ای از قوانین اسلام به خاطر تفاوت‌های جسمی و عاطفی که میان زن و مرد وجود دارد، تفاوت‌هایی از نظر مسئولیت‌های اجتماعی دیده می‌شود به هیچ وجه به ارزش معنوی زن لطمه نمی‌زند و از این لحاظ، **زن و مرد با یکدیگر تفاوتی ندارند و درهای سعادت به طور یکسان به روی هر دو باز است.** چنان که در آیه مورد بحث خواندیم **بعضکم من بعضی** «همه از یک جنس و یک جامعه هستید.»

تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۲۲۴

خلاصه بحث

✓ **جنس مرد برتر از زن نیست.** «مِنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ»

✓ در جامعه اسلامی، همه مسلمانان از یک پیکرند. «بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ»

✓ در جهان بینی الهی، هیچ عملی بدون پاداش نیست. «لَا أُضِيعُ عَمَلٌ عَامِلٍ»

✓ **تا گناهان و عیوب، محو نشود، کسی وارد بهشت نمی‌شود.** «لَا تُكْفَرُونَ... لَأُدْخِلَنَّهُمْ»

✓ **در پیمودن راه خدا، هجرت، تبعید، شکنجه و جهاد و شهادت لازم است.** «فِي سَبِيلِي»

✓ در بینش الهی، مرد و زن در رسیدن به مقام والای انسانی برابر هستند. «مِنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى»

✓ علاقه به وطن، یک حق پذیرفته شده قرآنی است و گرفتن این حق، ظلم است. «أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ»

✓ هجرت، جهاد، تبعید و تحمل آزار در راه خدا زمینه‌های عفو خداوند هستند. «هَاجَرُوا، أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَ... لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ...»

✓ در تحقق وعده‌های خداوند، ذرّه‌ای شک و تردید وجود ندارد. تمام وعده‌ها با تاکید بیان شده است. «آي... لَأُكَفِّرَنَّ... لَأُدْخِلَنَّهُمْ»

✓ دعائی مستجاب می‌شود که همراه با عمل و تلاش دعاکننده باشد، گرچه خود دعا نیز نوعی عمل است. «فَاسْتَجِبْ لَهُمْ... لَا أُضِيعُ عَمَلٌ عَامِلٍ»

✓ **به خاطر بعضی لغزش‌ها افراد را طرد نکنیم.**

✓ **در این آیه، خردمندانی که حتی از اولیای خدا و اهل بهشتند، سابقه‌ای از لغزش دارند، ولی خداوند اعیب آنها را می‌پوشاند.** «لَأُكَفِّرَنَّ»

✓ خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۶۸۰ و ۶۸۱ (با اندک جا به جایی در چینش جملات)

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (زلال احکام)

درس ۱۱۰: روزه (قسمت دوم)

خلاصه مطالب جلسه گذشته

- ✓ روزه آن است که انسان، از هنگام اذان صبح تا اذان مغرب برای اطاعت دستور خداوند از برخی کارها که شرح آن خواهد آمد پرهیز کند.
- ✓ حقیقت روزه، پرهیز از گناه و هر کاری است که نفس انسان به آن علاقه دارد و او را از خدا دور می‌کند.
- ✓ اقسام روزه: واجب، حرام، مستحب و مکروه
- ✓ برخی اقسام روزه واجب: روزه ماه مبارک رمضان، قضا، کفاره، روز سوم ایام اعتکاف، روزه‌ای که به سبب نذر و عهد و قسم واجب شود و ...
- ✓ اینک ادامه بحث را پی می‌گیریم:

ب) روزه‌های حرام

- ✓ روزه عید فطر
- ✓ روزه عید قربان

(روز اول شوال)

(روز دهم ماه ذی الحجه)

روزه نذر معصیت

- ✓ روزه ایام تشریق (۱۱، ۱۲ و ۱۳ ذی الحجه) که در [صحرا] مناسبت.
- ✓ روزه سکوت (روزه گرفتن با این نیت که با کسی سخن نگوید)
- ✓ روزه وصال (روزه گرفتن دو روز بی در پی بدون آن که در بین آن هائیطبی انجام دهد، البته با قصد وصال نه به طور اتفاقی)
- ✓ روزه آخر شعبان به نیت اول ماه رمضان
- ✓ روزه مستحب فرزند که سبب اذیت و آزار پدر یا مادر یا پدر بزرگ شود.
- ✓ روزه مستحب فرزند که پدر یا مادر یا پدر بزرگ او را از آن نهی کرده باشند. (به احتیاط واجب)
- ✓ روزه مستحب زن که شوهرش او را از آن نهی کرده باشد. (به احتیاط واجب)
- ✓ روزه مستحب زن که سبب از بین رفتن حق شوهرش شود. (به احتیاط واجب)

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۱۸۹

۱. سوره مبارکه آل عمران؛ آیه شریفه ۱۹۵؛ پس، پروردگارشان دعای آنان را اجابت کرد [و فرمود که:] من عمل هیچ صاحب عملی از شما را از مرد یا زن که همه از یکدیگر بید، تباه نمی‌کنم؛ پس کسانی که هجرت کرده و از خانه‌های خود رانده شده و در راه من آزار دیده و خنگیه و کشته شده‌اند، بدی‌هایشان را از آنان می‌زدایم و آنان را در باغ‌هایی که از زیر [درختان] آنان نهرها روان است درمی‌آورم. [این] پاداشی است از جانب خدا و پاداش نیکو نزد خداست.

ایستگاه سوم: موعودپژوهی و آخر الزمان درس ۱۱۰ - چگونه می‌توانیم از یاران واقعی امام زمان باشیم؟

* برای این که از یاران واقعی امام زمان باشیم، لازم‌هاش آن است که از رهنمودهایی که در زیارت حضرت، در روز جمعه آمده است استفاده کنیم و خود را متصف به آن اوصاف کنیم. در فرازی از آن زیارت آمده است: «یجعلنی من المنتظرین لک و التابعین و الناصرین لک علی أعدائک» از کسانی باشیم که در انتظار ظهورت و از پیروانت و یاری کنندگان بر علیه دشمنانت بوده باشم.

* در این فراز از زیارت حضرت، ۳ عنوان آمده است.

- ✓ انتظار
- ✓ تبعیت
- ✓ نصرت

* حالت انتظار، حالت «آمادگی» است. آمادگی فکری و روحی و داشتن برنامه برای رسیدن به هدف.

* مرحله دوم، «تبعیت» است. تبعیت از آرمان های موعود و تخلق به اخلاق پسندیده و صفات مورد نظر امام که در تعلیمات ائمه دیده می‌شود و مؤمن منتظر، تابع فرمانده است [که] خونی را به ناحق نمی‌ریزند و خاک، متکای آنان است و به اندک چیز در دنیا قانع هستند و برای خدا جهاد می‌کنند.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۱۱۸ و ۱۱۹

ایستگاه چهارم: بایدها و نبایدهای تغذیه **درس هشتم: یک قرص نان داغ (قسمت چهارم)**

خلاصه مطالب ۳ جلسه گذشته

- ✓ نان، غذای اصلی مردم است که از گندم، جو و برنج تهیه می‌شود.
- ✓ نان به دست آمده از گندم، به دو نوع سفید و سیاه تقسیم می‌شود.
- ✓ نان سفید، نانی است که سیوس گندم در آن کاملاً جدا شده و به همین دلیل، نانی سفید و زیباست.
- ✓ سیوس، جدار و پوست گندم است که دائماً در برابر نور خورشید و باد و باران بوده و خواص غذایی زیادی دارد.
- ✓ طبق نظر کارشناسان هم اکنون، نان «سنگک» دارای مقادیری سیوس است.
- ✓ مضرات نان سفید: افزایش ترشی معده، تخمیر فوری در معده، تولید ضعف عمومی، تسهیل ورود امراض عفونی
- ✓ نان سیاه دارای مواد غذایی کامل از جمله سیلیس، پتاسیم، نمک و ... است.
- ✓ سیوس جو نیز مانند سیوس گندم، ماده ای باارزش است.
- ✓ برخی فواید سیوس: حفظ جوانی، تقویت باکتری‌های مفید روده، درمان کلسترول
- ✓ در سیره پیشوایان دینی، بر استفاده از نان جو تأکید فراوان شده است.

نان برنجی

* نان برنجی تقریباً جزء شیرینی‌ها و خوردنی‌های تشریفاتی است، ولی در عین حال از نان‌های توصیه شده است.

- * امام رضا علیه السلام بهتر از نان برنجی چیزی برای شخص «مسلول» نیست.
- * امام صادق علیه السلام: تنها نان برنجی است که از صبح تا شب در معده باقی می‌ماند.

مراقب کپک نان باشید!

- * یکی از بدترین نوع قارچ‌ها افلاتوکسین است که در غلات، حبوبات و آرد حاصل از آن‌ها و نیز کپک نان وجود دارد.
- * افلاتوکسین به عنوان یکی از عوامل ایجاد سرطان در سراسر دنیا شناخته می‌شود.
- * اگر قسمت کپک زده نان را دور انداخته و مابقی را می‌خورید، باید بدانید آنچه که بر روی نان مشاهده می‌کنید ساقه‌ها و هاگ‌های قارچ هستند اما ریشه کپک در داخل نان نفوذ کرده است و توکسین هم از طریق ریشه، وارد نان می‌شود.
- * علاوه بر این، ممکن است به همراه قارچ، باکتری‌های زیادی هم نان را آلوده کرده باشند.
- * اگر لکه‌ای از کپک روی نان می‌بینید، بهتر است تحمل گرسنگی را به خوردن آنان آلوده ترجیح دهید!

منبع: اسلام پزشک بی دارو، احمد امین شیرازی، صفحه ۱۰۲

ایستگاه پنجم: شمع برای روشنایی

* اگر از صفات جمال، بهره‌ای داریم و یا از خانواده‌ای مرقّه هستیم و یا در محیطی مناسب بزرگ شده‌ایم و ... نباید به آنها ببالیم و به دیگران فخر بفرشویم. زیرا خودمان دخالتی در «گزینش و پرورش» این امتیازات ظاهری نداشته‌ایم ...

* کاش آن قدر رشد کنیم که «باورهای دینی»، «رفتارهای شایسته» و «بندگی در راه خدا» سربلندمان کنند. چون این ما هستیم که آن‌ها را می‌سازیم ...

* از جمله موانع سلوك معنوی ما دست گذاشتن روی محرومیت‌هایی است که خودمان نقشی در آن‌ها نداشته‌ایم. پس بهتر است تا دیر نشده، بی‌اعتنا به این «توجیحات»، خود و سایرین را دریابیم.

برای روشن کردن محیط پیرامون، بهتر است «شمع اول» را خودمان روشن کنیم!

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

مروری بر تکالیف دوره سی و دوم:

- ۱) حضور همسنگران عصرظهوری در «جشن انقلاب» (راهپیمایی ۲۲ بهمن)
- ۲) حضور همسنگران عصرظهوری در «ویژه برنامه شهادت حضرت زهرا (ع)»
- ۳) حضور همسنگران عصرظهوری در «دعای ندبه» (رحلت حضرت ام البنین (ع))
- ۴) اقامه «نماز شب» در تاریخ ۱۴ اسفندماه
- ۵) خرید و مطالعه کامل کتاب «آخرین خورشید پیدا»